

dr inż. Krystian Tuczyński

ORCID: 0000-0001-8220-2199

Instytut Pedagogiki

Uniwersytet Rzeszowski

dr inż. Tomasz Warchoń

ORCID: 0000-0002-7978-8149

Instytut Pedagogiki

Uniwersytet Rzeszowski

Zarządzanie i administrowanie edukacją pozaformalną realizowaną w formie e-learningowej

Management and administration of non-formal education provided in the form of e-learning

Abstract

The article examines issues related to the management and administration of non-formal education implemented in the form of e-learning. The study focuses on organizational aspects of non-formal education, emphasizing key elements such as personalized learning, pedagogical innovations, online education, and effective administration. In the context of discussing organizational issues in the field of non-formal education, the article analyzes the role of e-learning platforms in facilitating the administration of educational activities. Additionally, it presents strategies for managing the education process using e-learning platforms. The results contribute to a better understanding of the complex aspects of effective management and administration of non-formal education in the form of e-learning.

Keywords: personalization of learning, pedagogical innovations, online education, administration, non-formal education.

Streszczenie

Artykuł analizuje kwestie związane z zarządzaniem i administrowaniem edukacją pozaformalną realizowaną w formie e-learningowej. Opracowanie koncentruje się na zagadnieniach organizacyjnych związanych z edukacją pozaformalną, kładąc nacisk na kluczowe elementy, takie jak personalizacja nauki, innowacje pedagogiczne, edukacja online oraz skuteczne administrowanie. W kontekście omawiania zagadnień organizacyjnych w obszarze edukacji pozaformalnej opracowanie analizuje rolę platform e-learningowych w ułatwianiu administrowania realizacją zajęć edukacyjnych. Ponadto przedstawia strategie zarządzania procesem kształcenia przy wykorzystaniu platform e-learningowych.

Wyniki przyczyniają się do pełniejszego zrozumienia skomplikowanych aspektów skutecznego zarządzania i administrowania edukacją pozaformalną w formie e-learningowej.

Słowa kluczowe: personalizacja nauki, innowacje pedagogiczne, edukacja online, administrowanie, edukacja pozaformalna.

1. Wstęp

W dzisiejszym dynamicznym środowisku edukacyjnym platformy e-learningowe stanowią kluczową oś dla efektywnego zarządzania procesem kształcenia pozaformalnego. Współczesne technologie edukacyjne nie tylko ułatwiają dostęp do materiałów dydaktycznych, ale także pełnią istotną rolę w interakcjach między nauczycielem a uczestnikami procesu edukacyjnego zgodnie z zasadami teorii konstruktywistycznej. Niniejszy artykuł skupia się na analizie różnych aspektów zarządzania procesem kształcenia przy wykorzystaniu platform e-learningowych w kontekście edukacji pozaformalnej.

Współczesne platformy e-learningowe oferują nie tylko funkcję repozytorium materiałów dydaktycznych, ale także kompleksowe narzędzia umożliwiające tworzenie treści edukacyjnych, monitorowanie postępów uczestników oraz integrację z innymi systemami informacyjnymi. Każda z tych kategorii wnosi unikalne korzyści, dostosowując się do zróżnicowanych potrzeb instytucji edukacyjnych.

Podkreślając rolę platform e-learningowych w kształtowaniu współczesnej edukacji pozaformalnej, artykuł skupia się także na aspektach zarządzania procesem kształcenia. Analizuje, w jaki sposób platformy te wspierają teorię konstruktywistyczną, umożliwiając studentom kreatywne wyrażanie siebie, interaktywne zadania oraz pracę indywidualną i grupową. Dodatkowo zwraca uwagę na innowacyjne rozwiązania, takie jak laboratoria wirtualne, które wzbogacają doświadczenie edukacyjne.

W kontekście rosnącej roli edukacji online warto zwrócić uwagę na zmieniającą się rolę nauczyciela akademickiego, który staje się przewodnikiem i mediatorem wspomagającym proces samodzielnego zdobywania wiedzy przez studentów. Analizie poddano także rolę emocji, motywacji i komunikacji między uczestnikami procesu kształcenia.

Platformy e-learningowe umożliwiają efektywne zarządzanie procesem kształcenia pozaformalnego, przyczyniając się do elastycznego, zindywidualizowanego i interaktywnego środowiska edukacyjnego.

2. Omówienie zagadnień organizacyjnych w zakresie edukacji pozaformalnej

Pandemia COVID-19 spowodowała zmiany w wielu aspektach życia codziennego. Z perspektywy edukacyjnej wywołała bardzo dużo pozytywnych zmian, dzięki którym obecna edukacja formalna nie tylko szybciej rozwija się w zakresie

wykorzystania nowoczesnych technologii, ale przede wszystkim została zauważona jej druga forma, którą jest edukacja pozaformalna.

Taki efekt został spowodowany poprzez przystąpienie dużej liczby osób do uczenia się w sieci z wykorzystaniem różnorodnych szkoleń opracowanych w formie kursów e-learningowych na różnorodnych platformach. W ten sposób doszło do intensywnej popularności e-kursów, które można realizować właśnie z wykorzystaniem edukacji pozaformalnej.

Edukacja pozaformalna to „forma uczenia się poprzez świadome przystępowanie do doświadczeń, ćwiczeń, kursów, które powodują aktywizowanie intelektualne, emocjonalne i powstawanie nowych zachowań, działań, które organizowane są poza formalnymi programami kształcenia i które umożliwiają uzyskanie kwalifikacji zarejestrowanej”¹.

Edukacja pozaformalna stanowi uczenie się zorganizowane instytucjonalnie, jednak poza programami kształcenia i szkoleniami prowadzonymi do uzyskania kwalifikacji zarejestrowanej². Analiza dokumentów Instytutu Badań Edukacyjnych wskazuje, że ten rodzaj kształcenia prowadzi do uzyskania kwalifikacji, które nie są zawarte w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji. Pod pojęciem „edukacja pozaformalna” rozumie się również wszystkie programy kształcenia i szkolenia oprócz tych, które są organizowane na podstawie ustawy regulującej systemy oświaty i szkolnictwa wyższego³.

To właśnie ten rodzaj edukacji w połączeniu z możliwością tworzenia kursów e-learningowych był w pandemii jedną z najpopularniejszych form kształcenia. Obecnie edukacja pozaformalna dokonuje szerokiej ekspansji edukacyjnej. W przypadku tego rodzaju kształcenia możemy wskazać następujące cechy organizacyjne.

Pierwszą, podstawową cechą edukacji pozaformalnej jest dobrowolność uczestnictwa. Oznacza to, że może w niej wziąć udział każda zainteresowana osoba, która chciałaby zwiększyć swój poziom wiedzy i umiejętności w tematyce, z zakresu której organizowany jest ten rodzaj kształcenia⁴. Jest to bardzo ważna cecha w kontekście platform e-learningowych, ponieważ każdy jej użytkownik może wybrać kurs e-learningowy, który go interesuje.

Analiza różnorodnych źródeł wykazuje także, że ten rodzaj edukacji może się odbywać zarówno w miejscach publicznych, uczelniach, muzeach, jak i w sieci⁵.

¹ T. Warchoń, *Wybrane rodzaje aktywności uczniów szkoły podstawowej w edukacji pozaformalnej*, Rzeszów 2021, s. 35.

² S. Sławiński, H. Dębowski, H. Michałowicz, J. Urbanik, *Słownik podstawowych terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji*, Warszawa 2014, s. 13.

³ S. Sławiński, *Mala encyklopedia zintegrowanego systemu kwalifikacji*, Warszawa 2017, s. 14.

⁴ W. Walat, *Poszukiwanie nowego modelu edukacji w oparciu o idee kognitywizmu i konstruktywizmu*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2010, nr 1, s. 28.

⁵ A. Szlęk, *Uczyć się inaczej – nowe kompendium wiedzy na temat edukacji pozaformalnej*, Warszawa 2013, s. 12; S. Sławiński, *Mala encyklopedia...*, op.cit., s. 14.

Cechą charakterystyczną dla edukacji pozaformalnej jest stymulowanie różnorodnych aktywności kursanta, zatem organizowanie tego rodzaju kształcenia za pomocą kursów e-learningowych musi być elastyczne w takim stopniu, by treść kursu dopasowywała się do posiadanej wiedzy i umiejętności kursanta i uzupełniała jego braki. Dzięki wykorzystaniu platform e-learningowych możliwe jest elastyczne wykorzystanie różnorodnych metod, środków kształcenia, tak by uczący był ciągle w stanie aktywności poznawczej. W związku z tym każdy z kursów e-learningowych o charakterze edukacji pozaformalnej powinien mieć charakter kognitywny⁶.

Zgodnie z założeniami psychologii humanistycznej edukacja pozaformalna musi pozwolić na wcielenie się kursanta, słuchacza, ucznia w rolę odkrywcy naukowego poprzez realizację zadań praktycznych, mających charakter doświadczalny⁷. Obecne platformy e-learningowe dysponują różnorodnymi narzędziami, które pozwalają też za pomocą komputera doskonalić umiejętności praktyczne.

To podejście idealnie wpisuje się w definicję edukacji pozaformalnej, która ma stanowić alternatywne źródło, uzupełnienie edukacji formalnej, i tworzyć kompleksowe narzędzie kreujące społeczeństwo przyszłości⁸.

W realizacji edukacji pozaformalnej nie ma wymogów dotyczących charakterystyki grupy. Osoby w niej uczestniczące mogą cechować się różnorodnymi potrzebami edukacyjnymi, a także właściwościami osobowymi, taki jak np. wiek, zainteresowania, praca⁹. Wskazana cecha jest jedną z tych, które wpisują się w założenia filaru wskazanego w *Raporcie Delorsa*, wspomagającego edukację: „uczyć się, aby działać wspólnie”¹⁰.

Kolejną ważną cechą edukacji pozaformalnej jest relacja między uczniem a prowadzącym, która ma charakter partnerski. W przypadku kursów e-learningowych cecha ta jest trudna do realizacji, ale coraz częściej współczesne kursy oparte są na sztucznej inteligencji, która równie dobrze radzi sobie z motywowaniem uczącego się. Warto pamiętać, że sztuczna inteligencja coraz częściej jest w stanie odgrywać rolę elektronicznego przewodnika edukacyjnego. W przypadku edukacji odbywającej się w formie edukacji pozaformalnej realizowanej jako kurs e-learningowy należy pamiętać, że taki nauczyciel powinien pełnić rolę koordynatora, „ma dawać narzędzia, wskazówki, które pozwolą osiągnąć cel”¹¹.

⁶ T. Warchoł, *Kurs e-learningowy: obróbka materiału wideo w programie Pinnacle Studio oparty na teorii kognitywnej procesu uczenia się*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2015, nr 4(14), s. 169–175.

⁷ I. Stalończyk, *Edukacja formalna i pozaformalna w procesie kształtowania społeczeństwa wiedzy*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy” 2014, nr 37, s. 332.

⁸ *Ibidem*.

⁹ A. Marciniak, *Pozaformalne i nieformalne aspekty edukacji akademickiej*, „Ogrody Nauk i Sztuk” 2013, nr 3, s. 46–53.

¹⁰ *Raport Delorsa*, http://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/4_Filary_Raport_Delorsa.pdf [dostęp: 1.12.2023].

¹¹ W. Walat, *Architektoniczna przestrzeń edukacyjna w wymiarze nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych*, „Szkoła – Zawód – Praca” 2017, nr 14, s. 13.

Interaktywność to kolejna cecha edukacji pozaformalnej, która idealnie wpisuje się w realizację z wykorzystaniem e-learningu. Interakcja między nauczycielem a uczniem zachodzi w każdej sytuacji dydaktycznej, jednak nie można powiedzieć, że wkład tych osób w porozumiewanie się jest jednakowy. O tym, jak będzie wyglądać współdziałanie nauczyciela z uczniem, decyduje głównie ten pierwszy¹². W związku z tym należy postulować we współczesnych platformach e-learningowych o jak najszybsze implementowanie wirtualnych nauczycieli.

Ważną cechą jest również wewnętrzna motywacja. Oznacza to, że uczący się jest odpowiedzialny za efekty swojej pracy. Oceny tych efektów może dokonywać za pomocą różnorodnych testów, a także na podstawie własnej weryfikacji efektów pracy z możliwością otrzymania informacji zwrotnej od systemu e-learningowego¹³.

Ostatnią cechą charakterystyczną jest potwierdzenie lub otrzymanie certyfikatu uczestnictwa, jednak z punktu widzenia efektów znacznie ważniejsze jest zdobycie kompetencji¹⁴.

Podsumowując, edukacja pozaformalna to środowisko, które w obecnie w połączeniu z różnorodnymi platformami e-learningowymi daje szerokie spektrum w zakresie kształcenia.

3. Platformy e-learningowe umożliwiające administrowanie realizacją edukacji pozaformalnej

Platformy e-learningowe odgrywają kluczową rolę jako wiodące technologie, które w różnym stopniu są wykorzystywane przez różne placówki edukacyjne w Polsce. W kontekście edukacji pozaformalnej nie tylko pełnią one funkcję repozytorium materiałów dydaktycznych, ale także stanowią istotne narzędzie komunikacyjne między prowadzącym a uczestnikami procesu edukacyjnego. Każda z nich oferuje różnorodne funkcje, obejmując m.in. tworzenie treści edukacyjnych, kompleksowe zarządzanie procesem kształcenia, analizowanie postępów uczestników czy integrację z innymi systemami informacyjnymi¹⁵.

W dzisiejszych czasach na rynku dostępnych jest wiele platform e-learningowych, które znajdują zastosowanie w środowisku szkolnictwa wyższego. Można je podzielić na trzy główne kategorie:

- płatne (komercyjne): oferowane przez firmy specjalizujące się w tworzeniu i sprzedaży systemów e-learningowych;

¹² H. Noga, *Modele komunikacji w procesie edukacyjnym. Na przykładzie kształcenia ogólnotechnicznego*, Kraków 2010, s. 52.

¹³ A. Szlęk, *Uczyć się inaczej...*, *op.cit.*, s. 12.

¹⁴ A. Pogorzelska, *Zagadnienie kompetencji zawodowych w kontekście zachowań transgresyjnych – informacja z badań*, „Szkola – Zawód – Praca” 2016, nr 12, s. 183–185.

¹⁵ P. Kopiał, *Analiza metod e-learningowych stosowanych w kształceniu osób dorosłych*, „Zeszyty Naukowe Warszawskiej Wyższej Szkoły Informatyki” 2013, nr 9, s. 79–99.

- darmowe (typu *open source*): wykorzystują licencję GNU i stanowią pakiet oprogramowania do tworzenia własnych kursów, z możliwością kopiowania, udostępniania oraz modyfikacji źródeł; dzięki nim użytkownicy mają swobodę dostosowywania platformy do własnych potrzeb¹⁶;
- tworzone indywidualnie: to zazwyczaj dedykowane rozwiązania zawierające gotowe szkolenia e-learningowe, które są dostosowane do określonych zadań; platformy te mogą być stworzone na zamówienie, aby spełniać konkretne wymagania klienta¹⁷.

Pierwszą grupę stanowią platformy komercyjne, które są płatne i oferują takie rozwiązania, jak Fronter, WBTServer, BlackBoard i Microsoft Teams. Charakteryzują się one profesjonalnym wsparciem technicznym, co jest istotne dla uczelni, oraz umożliwiają dostosowywanie funkcjonalności do indywidualnych potrzeb. Przykładowo platforma Fronter daje użytkownikom możliwość wyboru modułów zgodnie z potrzebami jednostki edukacyjnej, a WBTServer jest powiązany z oprogramowaniem WBTEExpress do tworzenia kursów e-learningowych¹⁸. Microsoft Teams¹⁹ natomiast łączy funkcje tradycyjnych platform edukacyjnych z narzędziami biurowymi, co umożliwi kompleksowe wsparcie w procesie nauczania.

Druga grupa to platformy *open source*, które są darmowe i udostępniają swój kod źródłowy, umożliwiając dostosowanie do własnych potrzeb. Do tej kategorii należą Dokeos, eFront i Moodle, z których Moodle jest szczególnie popularne w Polsce ze względu na swoją rozbudowaną funkcjonalność²⁰, dostępność na licencji GNU i przyjazny interfejs użytkownika. Platformy *open source* są szeroko stosowane w kontekście edukacji pozaformalnej, umożliwiając elastyczne tworzenie i dostosowywanie kursów online²¹.

Trzecią grupę tworzą platformy dedykowane konkretnym uczelniom, jak np. Centrum Nauczania Matematyki na Politechnice Gdańskiej. Są one dostosowane do specyficznych potrzeb edukacyjnych danej instytucji i stanowią integralną część procesu nauczania. Działają w ramach sieci WWW, umożliwiając integrację z innymi systemami wykorzystywanymi na uczelni.

W kontekście edukacji pozaformalnej te platformy odgrywają kluczową rolę, pozwalając na łatwy dostęp do różnorodnych kursów online. Ponadto umożliwiają efektywne zarządzanie procesem nauczania, monitorowanie postępów uczestników

¹⁶ W. Prządka, *Analiza porównawcza narzędzi e-learningu*, „Journal of Computer Sciences Institute” 2017, no. 3, s. 64–69.

¹⁷ Z. Zieliński, *E-learning w edukacji*, Gliwice 2002, s. 20.

¹⁸ G. Hoppe, H. Breitner, *Business Models for E-learning [w:] Multikonferenz Wirtschaftsinformatik*, Essen 2004, s. 12.

¹⁹ L. Martin, D. Tapp, *Teaching with Teams: An Introduction to Teaching an Undergraduate Law Module Using Microsoft Teams*, „Innovative Practice in Higher Education” 2019, no. 3, s. 58.

²⁰ W. Rice, *Moodle. E-learning Course Development. A Complete Guide to Successful Learning Using Moodle*, Birmingham 2006, s. 4.

²¹ S. Gurdała, *Internetowe studium menadżerskie Global Mini MBA*, „e-Mentor” 2008, nr 4(26).

oraz analizę wyników. Elastyczność i dostosowalność tych platform sprawia, że są one niezastąpione we wspieraniu procesu edukacji pozaformalnej na różnych poziomach nauczania²².

4. Zarządzanie procesem kształcenia z wykorzystaniem platform e-learningowych

Analiza nowoczesnych platform e-learningowych ukazuje, że są one niezwykle istotnym narzędziem, mającym pozytywny wpływ na doświadczenie edukacyjne, zwłaszcza w kontekście zarządzania procesem kształcenia. Kluczowym aspektem tych platform jest umożliwienie studentom kreatywnego wyrażania siebie poprzez interaktywne zadania, jednocześnie sprzyjając pracy zarówno indywidualnej, jak i grupowej. Bogactwo różnorodnych ćwiczeń, projektów i wbudowany system monitorowania postępów edukacyjnych sprawia, że stanowią one istotne narzędzia, umożliwiając nauczycielom akademickim i studentom stałą kontrolę nad wynikami dydaktycznymi.

Dodatковым udogodnieniem, mającym zdecydowany wpływ na efektywność procesu kształcenia, jest terminarz online. To narzędzie wspomaga planowanie i organizację czasu pracy studentów w przypadku projektów indywidualnych i grupowych. W obszarze komunikacji między nauczycielem akademickim a studentami platformy e-learningowe oferują zarówno asynchroniczne środki komunikacji, takie jak wiadomości e-mail i forum, jak i synchroniczne formy, np. chat. Znacząca redukcja kosztów związanych z dojazdem, wynajmem sal i zakwaterowaniem stanowi istotne ułatwienie dla uczestników zdalnych kursów, co przekłada się na swobodny dostęp do edukacji.

Należy podkreślić, że łatwość modyfikacji zdezaktualizowanych treści szkoleniowych w kursach e-learningowych przyczynia się do bieżącego „odświeżania” materiałów dydaktycznych, co ma kluczowe znaczenie dla utrzymania wysokiej jakości kształcenia. Kolejnym innowacyjnym rozwiązaniem są tzw. laboratoria wirtualne, które umożliwiają studentom symulację eksperymentów niedostępnych w realnych warunkach. To z kolei współgra z kognitywistyczną teorią wielu kanałów, umożliwiając zilustrowanie zjawisk omawianych na zajęciach w przystępny i przyjazny sposób, znacznie różniący się od tradycyjnych form kształcenia²³.

Platformy e-learningowe nie tylko eliminują ograniczenia klasowo-lekcyjne, czasowe oraz przestrzenne, ale pełnią też nieocenioną rolę w zakresie zdobywania wiedzy i umiejętności w środowisku akademickim. Współczesne platformy e-learningowe stają się nieodłącznym elementem zarządzania procesem kształcenia,

²² M. Grabania-Mukerji, *E-learning w edukacji*, „Zeszyty Glottodydaktyczne” 2011, nr 3, s. 3–4.

²³ K. Tuczyński, *Criteria for Evaluating the Quality of e-Learning Courses in Higher Education*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2017, nr 4(22), s. 341–346.

umożliwiają efektywne, elastyczne i dostosowane do indywidualnych potrzeb nauczanie w nowoczesnym środowisku edukacyjnym. Dzięki nim edukacja staje się nie tylko dostępna, ale również interaktywna i bardziej zindywidualizowana, co znacząco przyczynia się do pełniejszego rozwinięcia potencjału każdego studenta²⁴.

W kontekście zarządzania procesem kształcenia online warto zwrócić uwagę na miejsce, w którym znajduje się w tym procesie nauczyciel akademicki.

Rola nauczyciela akademickiego w kontekście zarządzania procesem kształcenia e-learningowego jest dynamiczna i podlega płynnym zmianom, wynikającym z codziennych doświadczeń edukacyjnych²⁵. W przeciwieństwie do tradycyjnego pojmowania nauczyciela jako jedynego źródła informacji, rola ta w e-learningu ulega ewolucji. Nauczyciel akademicki staje się przewodnikiem zgodnie z modelem nauczania poszukującego, a jego głównym zadaniem jest nie tylko przekazywanie gotowej wiedzy, lecz przede wszystkim nauczanie, jak tworzyć z informacji użyteczną całość oraz jak selektywnie pozyskiwać informacje zgodnie z własnym układem pojęciowym²⁶.

Współczesny nauczyciel w środowisku e-learningowym pełni rolę przewodnika, który nie przekazuje gotowej wiedzy, ale wspomaga proces samodzielnego jej zdobywania przez studentów. W tej roli zgodnie z teorią konstruktywistyczną planuje swoją pracę dydaktyczną tak, aby skłonić uczącą się osobę do efektywnego poszukiwania rozwiązań, nabywania umiejętności, przy jednoczesnym przyswajaniu niezbędnej wiedzy.

W kontekście e-learningu nauczyciel akademicki staje się mediatorem, pośrednikiem pomagającym uczniom w wyborze strategii uczenia się, sposobów rozwiązywania problemów i samodzielnego odkrywania wiedzy. Organizując aktywizujące metody, umożliwia proces „konstruowania” wiedzy przez studentów zgodnie z zasadami konstruktywizmu.

Nauczyciel akademicki w środowisku online powinien wносить doświadczenie dydaktyczne, dostosowując je do nowej rzeczywistości. Jego rola obejmuje także umiejętność odczytywania emocji przekazywanych za pośrednictwem mediów elektronicznych, budowania motywacji, organizowania pracy własnej i grupy, dzielenia się doświadczeniami oraz budowania płaszczyzn wymiany doświadczeń między uczestnikami procesu kształcenia.

W przyszłości, zgodnie z prognozami, nauczanie za pośrednictwem sieci internetowej będzie obejmować znaczną część uczących się, dlatego nauczyciel akademicki powinien dostosować swoje umiejętności do wymagań społeczeństwa informacyjnego. Ponadto jego wiedza nie powinna ograniczać się tylko do

²⁴ S. Juszczak, *Edukacja na odległość – kodyfikacja pojęć, reguł i procesów*, Toruń 2002, s. 202.

²⁵ E. Musiał, *Osobowość nauczyciela w dobie kształcenia przez Internet* [w:] *16. Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Komputer w Edukacji”*, Kraków 2006, s. 165.

²⁶ W. Strykowski, *Szkoła współczesna i zachodzące w niej procesy* [w:] *Kompetencje nauczyciela szkoły współczesnej*, red. J. Strykowska, J. Pielachowski, Poznań 2004, s. 30.

przedmiotu nauczania, a umiejętność prowadzenia efektywnych dyskusji na platformie e-learningowej staje się równie istotna zgodnie z konstruktywistyczną teorią uczenia się²⁷.

5. Podsumowanie

Skuteczne zarządzanie edukacją pozaformalną w formie e-learningowej stanowi kluczowy element współczesnego środowiska edukacyjnego. Proces ten nie tylko odpowiada na rosnące wyzwania związane z dostępem do wiedzy, ale również otwiera nowe możliwości doskonalenia umiejętności uczestników.

Obserwowane postępy w dziedzinie platform e-learningowych, z ich innowacyjnymi funkcjami, takimi jak sztuczna inteligencja czy gamifikacja, pozwalają na spersonalizowaną ścieżkę edukacyjną. Administracja edukacją pozaformalną w formie e-learningowej staje się zatem nie tylko kwestią technologii, ale także skutecznego łączenia nowoczesnych narzędzi z pedagogicznymi i organizacyjnymi strategiami.

Warto zauważyć, że sukcesywny rozwój tego obszaru wymaga elastyczności, ciągłego dostosowywania do zmian w otoczeniu edukacyjnym oraz aktywnego uczestnictwa w procesie rozwoju nowych narzędzi i praktyk edukacyjnych. Znaczenie tego procesu nie ogranicza się jedynie do dostarczania wiedzy, ale również obejmuje kształtowanie umiejętności adaptacji uczestników do dynamicznie zmieniającego się rynku pracy.

Podsumowując, zarządzanie edukacją pozaformalną w formie e-learningowej to nie tylko wyzwanie dla administratorów, ale też szansa na kreowanie nowoczesnych, angażujących i spersonalizowanych środowisk edukacyjnych. Otwarcie się na innowacje, skuteczne administrowanie zasobami edukacyjnymi oraz ciągłe dążenie do doskonałości pedagogicznej są kluczowymi elementami skutecznego zarządzania tym dynamicznym obszarem edukacji.

Bibliografia

- Chudak T., *Nauczyciel online – materiał do refleksji. Cz. 1*, Łódź 2003.
- Grabania-Mukerji M., *E-learning w edukacji*, „Zeszyty Glottodydaktyczne” 2011, nr 3.
- Gurdała S., *Internetowe studium menadżerskie Global Mini MBA*, „e-Mentor” 2008, nr 4(26).
- Hoppe G., Breitner H., *Business Models for E-learning* [w:] *Multikonferenz Wirtschaftsinformatik*, Essen 2004.
- Juszczyk S., *Edukacja na odległość – kodyfikacja pojęć, reguł i procesów*, Toruń 2002.
- Kopciał P., *Analiza metod e-learningowych stosowanych w kształceniu osób dorosłych*, „Zeszyty Naukowe Warszawskiej Wyższej Szkoły Informatyki” 2013, nr 9.

²⁷ T. Chudak, *Nauczyciel online – materiał do refleksji. Cz. 1*, Łódź 2003.

- Marciniak, A., *Pozaformalne i nieformalne aspekty edukacji akademickiej*, „Ogrody Nauk i Sztuk” 2013, nr 3.
- Martin L., Tapp D., *Teaching with Teams: An Introduction to Teaching an Undergraduate Law Module Using Microsoft Teams*, „Innovative Practice in Higher Education” 2019, no. 3.
- Musiał E., *Osobowość nauczyciela w dobie kształcenia przez Internet* [w:] 16. Ogólnopolskie Sympozjum Naukowe „Komputer w Edukacji”, Kraków 2006.
- Noga H., *Modele komunikacji w procesie edukacyjnym. Na przykładzie kształcenia ogólnotechnicznego*, Kraków 2010.
- Pogorzelska A., *Zagadnienie kompetencji zawodowych w kontekście zachowań transgresyjnych – informacja z badań*, „Szkoła – Zawód – Praca” 2016, nr 12.
- Prządka W., *Analiza porównawcza narzędzi e-learningu*, „Journal of Computer Sciences Institute” 2017, no. 3.
- Raport Delorsa*, http://www.unesco.pl/fileadmin/user_upload/pdf/4_Filary_Raport_Delorsa.pdf [dostęp: 1.12.2023].
- Rice W., *Moodle. E-learning Course Development. A Complete Guide to Successful Learning Using Moodle*, Birmingham 2006.
- Sławiński S., *Mała encyklopedia zintegrowanego systemu kwalifikacji*, Warszawa 2017.
- Sławiński S., Dębowski H., Michałowicz H., Urbanik J., *Słownik podstawowych terminów dotyczących krajowego systemu kwalifikacji*, Warszawa 2014.
- Stalończyk I., *Edukacja formalna i pozaformalna w procesie kształtowania społeczeństwa wiedzy*, „Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy” 2014, nr 37.
- Strykowski W., *Szkoła współczesna i zachodzące w niej procesy* [w:] *Kompetencje nauczyciela szkoły współczesnej*, red. J. Strykowska, J. Pielachowski, Poznań 2004.
- Szłęk A., *Uczyć się inaczej – nowe kompendium wiedzy na temat edukacji pozaformalnej*, Warszawa 2013.
- Tuczyński K., *Criteria for Evaluating the Quality of e-Learning Courses in Higher Education*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2017, nr 4(22).
- Walat W., *Architektoniczna przestrzeń edukacyjna w wymiarze nowych technologii informacyjno-komunikacyjnych*, „Szkoła – Zawód – Praca” 2017, nr 14.
- Walat W., *Poszukiwanie nowego modelu edukacji w oparciu o idee kognitywizmu i konstruktywizmu*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2010, nr 1(28).
- Warchoł T., *Kurs e-learningowy: obróbka materiału wideo w programie Pinnacle Studio oparty na teorii kognitywnej procesu uczenia się*, „Edukacja – Technika – Informatyka” 2015, nr 4(14).
- Warchoł T., *Wybrane rodzaje aktywności uczniów szkoły podstawowej w edukacji pozaformalnej*, Rzeszów 2021.
- Zieliński Z., *E-learning w edukacji*, Gliwice 2002.